

ZMIANY W USTAWIE O RACHUNKOWOŚCI

PYTANIA I ODPOWIEDZI

ZMIANY W USTAWIE O RACHUNKOWOŚCI PYTANIA I ODPOWIEDZI

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Tekst pochodzi z serwisów Vademecum Głównego Księgowego
i Vademecum Doradcy Podatkowego

Stan prawny na 23 września 2015 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Redaktor merytoryczny
Magdalena Stankiewicz

Łamanie
Kamila Tomecka

Projekt okładki i stron tytułowych
Studio Kozak

.....
Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących
im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej
w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło.
A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.
.....

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-9679-0

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

CZĘŚĆ I KOMENTARZ

Rozdział 1

Uproszczenia dla małych jednostek i zmiany w sprawozdawczości

finansowej od 1 stycznia 2016 r.	13
1. Wprowadzenie	13
2. Uproszczenia dotyczące małych jednostek	14
3. Zmiany dotyczące pozostałych jednostek	17
3.1. Zmiany w układzie rachunku zysków i strat, bilansu oraz informacji dodatkowej.....	17
3.2. Zmiany dotyczące powiązań kapitałowych	20
3.3. Pozostałe zmiany	22
4. Nowy obowiązek sprawozdawczy – sprawozdanie dotyczące płatności na rzecz administracji rządowych	24
5. Podsumowanie	28

Rozdział 2

Sprawozdawczość jednostek małych	30
1. Warunki uznania jednostki za jednostkę małą	30
2. Zakres i zawartość informacyjna sprawozdania finansowego jednostki małej.....	34
2.1. Bilans.....	34
2.2. Rachunek zysków i strat	36
2.3. Informacja dodatkowa.....	39
2.4. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych.....	42
2.5. Sprawozdanie z działalności.....	43

3. Zasada istotności a obowiązki sprawozdawcze jednostek małych.....	44
4. Podsumowanie.....	47

Rozdział 3

Uproszczenia dla małych jednostek – kiedy warto z nich skorzystać? ... 48

1. Uzyskanie statusu małej jednostki.....	48
2. Uproszczenia w ujmowaniu umów leasingu	49
3. Uproszczone formy sprawozdawczości	52

Rozdział 4

Rachunkowość i sprawozdawczość organizacji pozarządowych

po zmianach..... 54

1. Wstęp.....	54
2. Kto zdecyduje o uproszczonej ewidencji.....	55
3. Zawiadomienie naczelnika urzędu skarbowego.....	55
4. NGO uprawnione do stosowania ewidencji uproszczonej	56
5. Wzory ewidencji	58
6. Najważniejsze są informacje o przychodach i kosztach	58
7. Miejsce prowadzenia ewidencji.....	61
8. Zasady wypełniania ewidencji.....	69
9. Zestawienie przepływów pieniężnych.....	74

Rozdział 5

Zdarzenia losowe na przykładach 76

1. Wstęp.....	76
2. Ujmowanie skutków zdarzeń losowych po nowelizacji ustawy o rachunkowości	77
3. Pozostałe przychody operacyjne związane ze szkodą spowodowaną zdarzeniami losowymi	79
4. Rozliczenie pozostałych kosztów i przychodów operacyjnych związanych ze zdarzeniami losowymi na przełomie roku obrotowego.....	80
5. Podsumowanie.....	81

Rozdział 6

Udziały i akcje własne – ewidencja i sprawozdawczość..... 84

1. Nabycie udziałów i akcji własnych przez spółki kapitałowe	84
--	----

1.1. Wyjątki od zakazu nabywania udziałów własnych przez spółki z o.o.....	85
1.2. Wyjątki od zakazu nabycia akcji własnych przez spółkę akcyjną.....	86
2. Ewidencja nabycia i sprzedaży udziałów własnych przez spółki kapitałowe.....	87
3. Umorzenie udziałów i akcji własnych.....	90
4. Prezentacja udziałów lub akcji własnych w sprawozdaniu finansowym spółki.....	91

Rozdział 7

Podmioty powiązane w świetle znowelizowanych przepisów bilansowych.....

1. Wprowadzenie.....	94
1.1. Jednostki powiązane.....	95
1.2. Strony powiązane.....	96
2. Przykłady praktyczne.....	97

CZĘŚĆ II

PYTANIA I ODPOWIEDZI

1. Od kiedy będzie możliwe stosowanie uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów dla małych jednostek?.....	105
2. Czy zmiany pozycji sprawozdania finansowego w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości należy wykazywać już w sprawozdaniu sporządzonym za 2015 r.?.....	106
3. Czy uproszczone sprawozdanie finansowe obejmuje również informację dodatkową?.....	109
4. Czy ilościowo-wartościowy spis strat dla firmy ubezpieczeniowej może być podstawą do księgowania zniszczonych zapasów na koncie strat nadzwyczajnych?.....	110
5. Jak zaksięgować badania produktów, narzędzi oraz tworzenie programów komputerowych?.....	113
6. Czy w informacji dodatkowej należy wpisać konkretną kwotę, jaka wynika ze zmiany metody wyceny zapasów?.....	115
7. Jak należy określić próg istotności?.....	119
8. Jak zaksięgować i wycenić w spółce komandytowej wkład w postaci wniesienia przedsiębiorstwa, które jest spółką z o.o.?.....	120
9. Czy wydatki na prace badawczo-rozwojowe można księgować bezpośrednio na kontach zespołu 4?.....	122

CZĘŚĆ III

WZORY

1. Sprawozdania jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.....	128
1.1. Bilans.....	128
1.2. Rachunek zysków i strat (wariant kalkulacyjny)	135
1.3. Rachunek zysków i strat (wariant porównawczy)	137
1.4. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym.....	139
1.5. Rachunek przepływów pieniężnych (metoda bezpośrednia).....	141
1.6. Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia).....	144
2. Sprawozdania jednostek małych korzystających z uproszczeń odnoszących się do sprawozdania finansowego.....	147
2.1. Bilans.....	147
2.2. Rachunek zysków i strat (wariant kalkulacyjny)	150
2.3. Rachunek zysków i strat (wariant porównawczy)	151
3. Uproszczona ewidencja przychodów i kosztów	153
3.1. Zawiadomienie o prowadzeniu uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów	153
3.2. Zawiadomienie o rezygnacji z prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów	153

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 34 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz. Urz. UE L 182 z 29.06.2013, s. 19 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 851 z późn. zm.)
- u.d.p.p.w. – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.)
- u.o.r. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.)
- zmieniona u.o.r. – ustawa z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1333)

———— Część I ————

KOMENTARZ

————— **Rozdział 1** —————

**UPROSZCZENIA DLA MAŁYCH JEDNOSTEK
I ZMIANY W SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
OD 1 STYCZNIA 2016 R.**

W dniu 12 sierpnia 2015 r. Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw. Celem tej zmiany jest przede wszystkim wdrożenie do polskiego ustawodawstwa postanowień dyrektywy 2013/34/UE. Zmiana ta wprowadza definicję małej jednostki wraz z uproszczeniami, z jakich mała jednostka może skorzystać przy sporządzaniu sprawozdań finansowych. Wprowadzone zostały również zmiany w układzie rachunku zysków i strat, bilansu, zmiany dotyczące powiązań kapitałowych oraz wprowadzono nowy obowiązek sprawozdawczy – sprawozdanie dotyczące płatności na rzecz administracji rządowych.

1. Wprowadzenie

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz. Urz. UE L 182 z 29.06.2013, s. 19 z późn. zm.) zastąpiła dotychczasową Czwartą i Siódmą Dyrektywę, a jej głównym celem jest zmniejszenie obciążeń (wynikających ze sporządzania sprawozdań finansowych) dla małych jednostek, a także wzrost przejrzystości ujawnień na temat płatności dokonywanych na rzecz administracji rządowej przez duże jednostki

oraz jednostki interesu publicznego działające w przemyśle wydobywczym lub zajmujące się wyrębem lasów pierwotnych. Kraje członkowskie Unii Europejskiej były zobowiązane do wdrożenia przepisów niezbędnych do wykonania dyrektywy 34 w terminie do 20 lipca 2015 r.

Ustawa z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1333) stanowi realizację powyżej wskazanego obowiązku. Celem zmiany jest bowiem głównie wdrożenie postanowień dyrektywy 34 do polskiego „prawa bilansowego”. W ramach tej zmiany nie zostały natomiast uwzględnione postanowienia dyrektywy odnoszące się do tzw. mikrojednostek. Te postanowienia zostały już bowiem wcześniej wdrożone do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.) w ramach jej zmiany ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz. U. poz. 1100). Odnosząc się do dyrektywy 34, należy przypomnieć, że inkorporowała ona rozwiązania dyrektywy 2012/6/UE dotyczącej mikrojednostek. Dlatego prace nad zagadnieniami dotyczącymi mikrojednostek zostały podjęte już wcześniej przez polskiego ustawodawcę i dlatego mogły zostać już wdrożone do ustawy o rachunkowości.

2. Uproszczenia dotyczące małych jednostek

Uproszczenia i zwolnienie z części obowiązków dla części jednostek, jakie dotychczas były przewidziane w ustawie o rachunkowości, nadal pozostają obowiązujące. Zgodnie jednak z „odgórnym” celem uproszczenia obowiązków małych jednostek zmiany zostały poddane progi określające małe jednostki (których nie należy mylić z mikrojednostkami, o których napisano wcześniej). Wprowadzono tym samym definicję małej jednostki. Progi ilościowo-wartościowe pozwalające na uznanie jednostki za małą zostały określone na następującym poziomie:

- 17 mln zł – suma aktywów bilansu,
- 34 mln zł – suma przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
- 50 osób – średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty.

Za małą jednostkę można obecnie uznać jednostkę, która nie przekracza dwóch z trzech wyżej wymienionych progów (czyli istota funkcjonowania tego kryterium pozostała niezmienną). Porównując nowe roz-

wiązania (zgodne z kryteriami określonymi w dyrektywie 34 – 4 mln euro w przypadku sumy bilansowej oraz 8 mln euro w przypadku przychodów) z dotychczasowymi progami pozwalającymi na korzystanie z określonych zwolnień i uproszczeń, zauważalne jest znaczące podwyższenie progów (dotychczas obowiązujące kryteria pozwalające na zwolnienie z obowiązku badania). Jedyne w odniesieniu do średniorocznego zatrudnienia zostało ono „ograniczone” z poziomu 250 osób (w przeliczeniu na pełne etaty) do jedynie 50 pełnych etatów. Z kolei progi wartościowe zostały podniesione blisko dwukrotnie (obowiązujące wcześniej progi to 2,5 mln euro w odniesieniu do sumy aktywów i 5 mln euro w odniesieniu do przychodów, które dodatkowo obejmowały również przychody z operacji finansowych).

Ważne!

Niezależnie od powyższych kryteriów, za małe jednostki w świetle zmienionej u.o.r. uznawane są osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, które stosują ustawę o rachunkowości.

Dodatkowo należy zauważyć, że możliwość odstąpienia od ustalania aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz klasyfikowania leasingu zgodnie z regulacjami podatkowymi nie jest, zgodnie ze zmienioną u.o.r., determinowana podleganiem (bądź nie) obowiązkowi badania sprawozdania finansowego, a jedynie rozmiarami działalności. Oznacza to, że jednostki, które dotychczas nie mogły korzystać z określonych uproszczeń z uwagi na fakt podlegania obowiązkowi badania (mimo „mniejszych” parametrów ilościowo-wartościowych), obecnie będą mogły (po wdrożeniu zmian w życie) korzystać z tych uproszczeń nawet, gdy ich sprawozdania finansowe nadal będą podlegały obligatoryjnemu badaniu. Zatem małe jednostki, nawet gdy będą podlegać badaniu, mogą korzystać ze wskazanych powyżej uproszczeń, jak również nie mają obowiązku sporządzania zestawienia zmian w kapitale własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych, a w określonych okolicznościach – również sprawozdania z działalności. Warto podkreślić, że z uproszczenia dotyczącego klasyfikacji umów leasingu mogą korzystać również jednostki samorządu terytorialnego. Z kolei ze zwolnień przewidzianych dla małych jednostek nie mogą korzystać, niezależnie od ich wielkości, jednostki wymienione w art. 3 ust. 1e pkt 1–6 u.o.r.

Zmiany w ustawie o rachunkowości w 2015/2016 r.

Z dniem 23 września 2015 r. weszła w życie duża nowelizacja ustawy o rachunkowości, która wprowadziła wiele zmian istotnych nie tylko dla najmniejszych jednostek, lecz także dla wszystkich innych podmiotów zobowiązanych do stosowania jej przepisów. Są to uproszczenia dla małych jednostek, ale także zmiany dotyczące wzorów sprawozdań finansowych, sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, rozszerzenia odpowiedzialności kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej, zasady istotności, amortyzacji kosztów prac rozwojowych oraz wartości firmy, usunięcia z przepisów ustawy zysków i strat nadzwyczajnych.

Na mocy nowych przepisów jednostki będą miały możliwość skorzystania z wprowadzanych uproszczeń już **w stosunku do sprawozdań finansowych** sporządzanych **za rok 2015!** Będzie to wymagało aktualizacji polityki rachunkowości oraz przeliczenia sprawozdania finansowego za rok poprzedni w taki sposób, aby zmienione zasady były stosowane także w latach poprzednich. Warto więc już dziś przygotować się do tych zmian z naszą publikacją, z której dowiesz się:

- jakie jednostki będą zaliczone do jednostek małych i z jakich uproszczeń będą mogły skorzystać,
- czy i kiedy warto z tych uproszczeń skorzystać,
- w jaki sposób będzie prowadzona uproszczona ewidencja przychodów i kosztów,
- co się zmieni w układzie bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej,
- jak ujmować skutki zdarzeń nadzwyczajnych po zmianach,
- jak ujmować w księgach oraz bilansie udziały i akcje własne,
- w jakim zakresie zmieniły się definicje podmiotów powiązanych po nowelizacji,
- kto sporządza sprawozdania z płatności na rzecz administracji rządowej i jaki jest ich zakres.

Książka zawiera praktyczne przykłady, odpowiedzi na pytania oraz wzory dokumentów.

9788326496790 W01P01

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

cena 89 zł (w tym 5% VAT)

ISBN 978-83-264-9679-0

9 788326 496790